

Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie

(kształcenie według podstawy programowej z 2017 r.)

Opiekun osoby starszej
341202

 **CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA**

Warszawa 2017

Informator opracowała Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie
we współpracy z Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Poznaniu.

Układ graficzny © CKE 2017

Spis treści

Wstęp	4
Informacje o zawodzie.....	6
1. Zadania zawodowe.....	6
2. Wyodrębnienie kwalifikacji w zawodzie	6
3. Możliwości kształcenia w zawodzie	6
Wymagania egzaminacyjne z przykładami zadań	7
Kwalifikacja MS.07 Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie starszej.....	7
1. Przykłady zadań do części pisemnej egzaminu	7
2. Przykład zadania do części praktycznej egzaminu oraz kryteria oceniania	13
Podstawa programowa kształcenia w zawodzie	16

WSTĘP

Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie jest podzielony na dwie części:

- pierwsza zawiera informacje ogólne o zawodzie oraz możliwości dalszego kształcenia w zawodzie, uzupełniania wykształcenia w różnych formach,
- druga zawiera wymagania egzaminacyjne z przykładami zadań oraz podstawę programową dla zawodu.

Do każdej kwalifikacji, do każdego zestawu efektów kształcenia, zostały wybrane umiejętności reprezentatywne dla zawodu. Do tych umiejętności przypisano najważniejsze wymagania ogólne jako rozwinięcia oraz zamieszczono przykładowe zadanie z podaną odpowiedzią prawidłową.

Zamieszczony jest również przykład zadania do części praktycznej egzaminu dla wybranych umiejętności z kwalifikacji w zawodzie.

Zadania w informatorze nie wyczerpują wszystkich przykładowych zadań, które mogą wystąpić w arkuszach egzaminacyjnych. Informator nie może być główną wskazówką do planowania procesu kształcenia w zawodzie, a kształcenie powinno odbywać się zgodnie z programami nauczania opracowanymi według obowiązującej podstawy programowej kształcenia w zawodzie.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie jest przeprowadzany:

- a. z zakresu danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub w zawodach zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego,
- b. na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach.

Przez kwalifikację w zawodzie należy rozumieć wyodrębniony w danym zawodzie zestaw oczekiwanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza świadectwo wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną, po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie jednej kwalifikacji.

Część pisemna egzaminu trwa 60 minut i przeprowadzana jest w formie testu składającego się z 40 zadań zamkniętych, zawierających cztery odpowiedzi do wyboru, z których tylko jedna jest prawidłowa. Można uzyskać max. 40 punktów. Część pisemna egzaminu jest przeprowadzana z wykorzystaniem elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminu lub arkuszy i kart odpowiedzi.

Część praktyczna egzaminu jest przeprowadzana w formie zadania praktycznego i polega na wykonaniu przez zdającego zadania egzaminacyjnego zawartego w arkuszu egzaminacyjnym na stanowisku egzaminacyjnym. Część praktyczna egzaminu jest przeprowadzana według modelu (formy):

- a. w (wykonanie) – gdy rezultatem końcowym jest wyrób lub usługa,
- b. wk (wykonanie przy komputerze) – gdy rezultatem końcowym jest wyrób lub usługa, uzyskana z wykorzystaniem komputera,
- c. d (dokumentacja) – gdy jedynym rezultatem końcowym jest dokumentacja,
- d. dk (dokumentacja przy komputerze) – gdy jedynym rezultatem końcowym jest dokumentacja uzyskana z wykorzystaniem komputera.

Oczekiwane rezultaty zadania podlegają ocenie przez egzaminatora w trakcie trwania egzaminu lub po jego zakończeniu, zgodnie z podanymi kryteriami.

Przed przystąpieniem do dalszej lektury *Informatora* warto zapoznać się z ogólnymi zasadami obowiązującymi na egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie od roku szkolnego 2017/2018. Są one określone w ustawie o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz.1943 ze zm.) oraz w *rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie* oraz w formie skróconej w części ogólnej *Informatora o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie od roku szkolnego 2017/2018*, dostępnego na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (www.cke.edu.pl) oraz na stronach internetowych okręgowych komisji egzaminacyjnych.

INFORMACJE O ZAWODZIE

1. Zadania zawodowe

Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie **opiekun osoby starszej** powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) rozpoznawania możliwości oraz ograniczeń w funkcjonowaniu osoby starszej wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności;
- 2) rozpoznawania i interpretowania sytuacji społecznej, warunków życia, relacji z rodziną, grupą i środowiskiem lokalnym osoby starszej oraz wykorzystywania zasobów indywidualnych, środowiska rodzinnego, instytucjonalnego i lokalnego w pracy z osobą starszą;
- 3) dobierania metod, technik, narzędzi i form realizacji działań opiekuńczo-wspierających do sytuacji życiowej, stanu zdrowia, rozpoznanych problemów i potrzeb osoby starszej;
- 4) udzielania wsparcia emocjonalnego i aktywizowanie osoby starszej do samodzielności życiowej w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności;
- 5) nawiązywania, podtrzymywania i rozwijania współpracy z podmiotami działającymi na rzecz osoby starszej w środowisku lokalnym.

2. Wyodrębnienie kwalifikacji w zawodzie

W zawodzie **opiekun osoby starszej** wyodrębniono jedną kwalifikację.

Numer kwalifikacji (kolejność w zawodzie)	Symbol kwalifikacji z podstawy programowej	Nazwa kwalifikacji
<i>K1</i>	<i>MS.07</i>	<i>Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie starszej</i>

3. Możliwości kształcenia w zawodzie

Od roku szkolnego 2017/2018 kształcenie w zawodzie **opiekun osoby starszej** jest realizowane w klasach I szkoły policealnej o dwuletnim okresie nauczania.

WYMAGANIA EGZAMINACYJNE Z PRZYKŁADAMI ZADAŃ

Kwalifikacja K1

MS.07. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie starszej.

1. Przykłady zadań do części pisemnej egzaminu dla wybranych umiejętności z kwalifikacji *MS.07. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie starszej*

1.1. Organizowanie prac opiekuńczo-wspierających u osoby starszej

Umiejętność 2) rozpoznaje warunki życia osoby starszej, na przykład:

- rozpoznaje i klasyfikuje potrzeby opiekuńcze osoby starszej;
- rozpoznaje sytuację społeczną oraz warunki życia osoby starszej;
- rozpoznaje potrzeby zapewniania higieny osobistej osoby starszej.

Przykładowe zadanie 1.

Starsze małżeństwo utrzymuje się z najniższych emerytur, które wystarczają na wyżywienie i opłaty za mieszkanie. Brakuje im środków finansowych na wykupienie leków. Stwierdzając ten fakt, opiekun rozpoznał trudną sytuację

- A. społeczną.
- B. materialną.
- C. zdrowotną.
- D. mieszkaniową.

Odpowiedź prawidłowa: **B.**

Umiejętność 4) ocenia możliwości i ograniczenia osoby starszej w zaspakajaniu potrzeb biologicznych, psychicznych, społecznych wynikających z wieku i niepełnosprawności, na przykład:

- ustala ograniczenia funkcjonalne osoby starszej w zaspakajaniu potrzeb biologicznych, psychicznych, społecznych wynikających z wieku i niepełnosprawności;
- ocenia możliwości i ograniczenia osoby starszej w zaspakajaniu potrzeb biologicznych, psychicznych, społecznych wynikających z jednostki chorobowej;
- ocenia możliwości i ograniczenia osoby starszej w zaspakajaniu potrzeb biologicznych, psychicznych, społecznych wynikających z niepełnosprawności.

Przykładowe zadanie 2.

Podopieczny porusza się za pomocą balkonika, mieszka w kamienicy na drugim piętrze bez windy. Czuje się osamotniony i brakuje mu kontaktu ze środowiskiem. Główną przyczyną tego stanu są bariery

- A. architektoniczne.
- B. psychologiczne.
- C. ekonomiczne.
- D. społeczne.

Odpowiedź prawidłowa: **A.**

Umiejętność 10) prowadzi dokumentację pracy z osobą starszą, na przykład:

- opracowuje indywidualny plan wsparcia dla osoby starszej;
- opracowuje plan opieki nad osobą starszą niepełnosprawną fizycznie lub umysłowo, unieruchomioną;
- opracowuje plan prac higieny – porządkowych otoczenia osoby starszej.

Przykładowe zadanie 3.

Opiekun osoby starszej przystępując do pracy z podopiecznym/ą powinien ustalić zasady i zakres współpracy podpisując z nim

- A. plan pracy.
- B. regulamin.
- C. kontrakt.
- D. umowę.

Odpowiedź prawidłowa: **C.**

1.2. Wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających u osoby starszej

Umiejętność 4) udziela pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia osoby starszej, na przykład:

- stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia osoby starszej;
- udziela pomocy przedmedycznej w stanach zadławienia;
- otacza opieką przedmedyczną osobę starszą w czasie drgawek.

Przykładowe zadanie 4.

Udzielenie pierwszej pomocy podopiecznemu, który skręcił staw skokowy, polega na

- A. nastawieniu skręconego stawu i podaniu środków przeciwbólowych.
- B. zastosowaniu zimnego okładu i unieruchomieniu stawu.
- C. zastosowaniu maści rozgrzewającej.
- D. podaniu środków przeciwbólowych.

Odpowiedź prawidłowa: **B.**

Umiejętność 5) wykonuje czynności opiekuńcze i higieniczne u osoby starszej, na przykład:

- określa częstotliwość wykonania czynności higienicznej u osoby leżącej;
- wykonuje toaletę osoby starszej w łóżku;
- prowadzi pielęgnację przeciwoodleżynową;
- otacza osobę starszą opieką terminalną.

Przykładowe zadanie 5.

Z jaką częstotliwością należy wykonać toaletę krocza leżącej osoby starszej, aby zapobiec stanom zapalnym w obrębie tej okolicy ciała?

- A. Raz dziennie.
- B. Dwa razy dziennie.
- C. W zależności od potrzeb.
- D. Na każde życzenie podopiecznej.

Odpowiedź prawidłowa: C.

Umiejętność 8) pomaga osobie starszej w zaspakajaniu potrzeb bio-psycho-społecznych, na przykład:

- określa placówki pomocne w zaspakajaniu potrzeb społecznych osób starszych;
- wykorzystuje informacje z opisu przypadku osoby starszej;
- organizuje wsparcie socjalne przy pomocy pracownika socjalnego;
- podejmuje działania zmierzające do zapewnienia osobie starszej wsparcia społecznego ze strony najbliższych sąsiadów.

Przykładowe zadanie 6.

Pani Janina mieszka razem z córką i jej rodziną, jednak przez 8-10 godzin dziennie pozostaje sama w domu. Ma trudności w gotowaniu posiłków. Uskarża się na samotność i monotonię. Którą placówkę należy zaproponować podopiecznej?

- A. Warsztaty terapii zajęciowej.
- B. Zakład opiekuńczo-leczniczy.
- C. Dzienny dom pomocy społecznej.
- D. Środowiskowy dom samopomocy.

Odpowiedź prawidłowa: C.

1.3. Aktywizowanie osoby starszej do samodzielności życiowej

Umiejętność 2) pomaga i udziela wsparcia osobie starszej w rozwiązywaniu problemów osobistych i społecznych, na przykład:

- wskazuje sposób rozwiązania problemu osobistego;
- planuje działania opiekuńczo-wspierające do rozpoznanych problemów, dobierając do ich realizacji odpowiednie techniki i narzędzia;
- prowadzi treningi czynności dnia codziennego;
- zapobiega konfliktom, przeciwdziała korupcji.

Przykładowe zadanie 7.

Podopiecznemu, który chce uregulować swoje sprawy spadkowe i nie wie jak to zrobić, opiekun powinien doradzić wizytę

- A. u sędziego.
- B. u notariusza.
- C. u komornika.
- D. u radcy prawnego.

Odpowiedź prawidłowa: **B.**

Umiejętność 3) wspiera i mobilizuje osobę starszą do aktywnego spędzania czasu wolnego, uwzględniając jej potrzeby i możliwości psychofizyczne, na przykład:

- wskazuje sposób aktywizacji podopiecznej;
- rozpoznaje zainteresowania osoby starszej;
- dobiera rodzaje aktywności do zainteresowań i możliwości osoby starszej.

Przykładowe zadanie 8.

Podopiecznej z lekkim prawostronnym niedowładem ciała należy zaproponować aktywizację ruchową poprzez

- A. robienie na drutach.
- B. oglądanie albumów.
- C. granie na komputerze.
- D. spacerowanie po parku.

Odpowiedź prawidłowa: **D.**

1.3. Aktywizowanie osoby starszej do samodzielności życiowej

Umiejętność 4) organizuje czas wolny osobie starszej z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego, na przykład:

- wskazuje sposób spędzania czasu wolnego osoby starszej w danych warunkach, z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego;
- organizuje zajęcia samopomocowe w miejscu zamieszkania osoby starszej;
- diagnozuje potrzeby i możliwości osoby starszej, organizuje czas wolny w instytucjach środowiskowych.

Przykładowe zadanie 9.

70-letniej emerytce, sprawnej intelektualnie, w przeszłości bardzo aktywnej zawodowo i społecznie, od jakiegoś czasu towarzyszy poczucie osamotnienia. Którą formę aktywnego spędzania wolnego czasu powinien wskazać jej opiekun?

- A. Ćwiczenia na siłowni.
- B. Haftowanie, szydełkowanie.
- C. Czytanie książek, czasopism.
- D. Zajęcia na uniwersytecie trzeciego wieku.

Odpowiedź prawidłowa: **D.**

1.4. Współpraca z podmiotami działającymi na rzecz osoby starszej

Umiejętność 4) organizuje pomoc instytucji wsparcia społecznego działających na rzecz osoby starszej, na przykład:

- określa instytucję, która udziela pomocy finansowej w celu likwidacji barier architektonicznych;
- współpracuje z opieką społeczną;
- organizuje pomoc wolontariuszy osobie starszej.

Przykładowe zadanie 10.

73-letni podopieczny poruszający się na wózku inwalidzkim chciałby zlikwidować progi i poszerzyć drzwi w swoim mieszkaniu. W tym celu powinien złożyć wniosek o pomoc finansową do

- A. Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.
- B. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.
- C. Narodowego Funduszu Ochrony Zdrowia.
- D. Powiatowego Urzędu Pracy.

Odpowiedź prawidłowa: **B.**

Umiejętność 5) organizuje środowiskowe grupy wsparcia na rzecz osoby starszej, na przykład:

- określa środowiskową grupę wsparcia;
- organizuje samopomoc sąsiedzką;
- współpracuje ze stowarzyszeniami i organizacjami społecznymi.

Przykładowe zadanie 11.

68-letnia podopieczna choruje na reumatoidalne zapalenie stawów. W czasie wolnym lubi rozmawiać z ludźmi, śpiewać i malować. Opiekun powinien zaproponować podopiecznej uczęszczanie na zajęcia

- A. w domu pomocy społecznej.
- B. w warsztatach terapii zajęciowej.
- C. w dziennym domu pomocy społecznej.
- D. w środowiskowym domu samopomocy.

Odpowiedź prawidłowa: **C.**

Umiejętność 8) współpracuje z członkami zespołu terapeutycznego zakładu opiekuńczo-leczniczego, na przykład:

- określa do współpracy w danej sytuacji osoby starszej członka zespołu terapeutycznego;
- współpracuje z psychologiem, organizując treningi interpersonalne;
- korzysta z informacji uzyskiwanych od zespołu opiekuńczo-leczniczego, przy opracowywaniu planu wsparcia grupy.

Przykładowe zadanie 12.

Planując działania opiekuńcze dla podopiecznego po przebytych udarze mózgu, u którego występuje dyzartria, należy nawiązać przede wszystkim współpracę

- A. z logopedą.
- B. z dietetykiem.
- C. z terapeutą zajęciowym.
- D. z pracownikiem socjalnym.

Odpowiedź prawidłowa: **A.**

2. Przykład zadania do części praktycznej egzaminu dla wybranych umiejętności z kwalifikacji *MS.07 Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie starszej*

Podopieczna pani Wanda Kaczmarek, lat 70, mieszka sama w dwupokojowym mieszkaniu, na drugim piętrze w bloku. W mieszkaniu jest centralne ogrzewanie, kuchenka gazowa, zimna i ciepła woda, WC. Brakuje pralki. Podopieczna choruje na nadciśnienie tętnicze, nie może się przemieszczać, ma problemy z pamięcią. Zapomina o zażywaniu leków, spożywaniu posiłków i myciu. Córka mieszka z rodziną w tej samej miejscowości, ale nie może odwiedzać matki codziennie.

Pani Wanda nie utrzymuje kontaktów z sąsiadami. Lekarz zdiagnozował u niej demencję starczą. Nie może samodzielnie wychodzić z domu. Zdarzyło się, że nie wróciła do domu, bo nie pamiętała, gdzie mieszka. W mieszkaniu panuje bałagan. W przeszłości pracowała jako księgowa, lubiła spotkania z przyjaciółmi, śpiew, wycieczki. Obecnie utrzymuje się z najniższej emerytury.

Wypełnij kartę oceny sytuacji zdrowotnej, społecznej, warunków życia i potrzeb osoby starszej. Opracuj plan opieki długoterminowej podopiecznej.

Wykonaj u podopiecznej zabieg mycia głowy w wanience pneumatycznej. Po wykonaniu zadania uporządkuj stanowisko pracy.

Druki potrzebne do sporządzenia dokumentów są zamieszczone w arkuszu egzaminacyjnym.

Zadanie wykonaj na fantomie osoby dorosłej, wykorzystując sprzęt, materiały i środki znajdujące się na stanowisku egzaminacyjnym i w magazynie. Podczas wykonywania zadania przestrzegaj zasad organizacji pracy oraz bhp.

Czas przeznaczony na wykonanie zadania wynosi 120 minut.

Ocenie podlegać będą 3 rezultaty:

- karta oceny sytuacji zdrowotnej, społecznej, warunków życia i potrzeb osoby starszej,
- plan opieki długoterminowej,
- stanowisko pracy po wykonaniu zabiegu

oraz

- przebieg wykonania zabiegu mycia głowy w wanience pneumatycznej.

KARTA OCENY SYTUACJI ZDROWOTNEJ, SPOŁECZNEJ, WARUNKÓW ŻYCIA I POTRZEB OSOBY STARSZEJ

Oceniany element	Wynik oceny
Sytuacja zdrowotna osoby starszej	
Sytuacja społeczna osoby starszej	
Warunki życia osoby starszej	
Potrzeby osoby starszej	

PLAN OPIEKI DŁUGOTERMINOWEJ

Rozpoznany problem	Planowane działania

Kryteria oceniania wykonania zadania praktycznego będą uwzględniać:

- poprawność wypełnienia karty oceny sytuacji zdrowotnej, społecznej, warunków życia i potrzeb;
- poprawność dokonania oceny sytuacji zdrowotnej, społecznej, warunków życia i potrzeb;
- poprawność wypełnienia planu opieki długoterminowej;
- poprawność rozpoznania problemów osoby podopiecznej;
- zgodność zaplanowanych działań z rozpoznanymi problemami;
- poprawność wykonania zabiegu mycia głowy w wanience pneumatycznej;
- zgodność wykonania zabiegu mycia głowy z algorytmem postępowania i procedurami;
- przestrzeganie zasad organizacji pracy i przepisów bhp.
- uporządkowanie stanowiska pracy.

Umiejętności sprawdzane zadaniem praktycznym:**1. Organizowanie prac opiekuńczo-wspierających u osoby starszej**

- 1) posługuje się dokumentacją dotyczącą sytuacji zdrowotnej i społecznej osoby starszej;
- 8) opracowuje plan pomocy, wsparcia i opieki długoterminowej osoby starszej;
- 9) planuje działania opiekuńczo-wspierające osobie starszej i dobiera metody, techniki i narzędzia do tych działań.

2. Wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających u osoby starszej

- 4) wykonuje czynności opiekuńcze i higieniczne u osoby starszej.

Inne zadania praktyczne z zakresu kwalifikacji MS.07. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie starszej mogą dotyczyć

- wykonania toalety osoby starszej;
- podawanie posiłku;
- mycia głowy osobie starszej leżącej w łóżku;
- zaplanowania działań aktywizujących, pielęgnacyjnych;
- zaplanowania działań zapobiegających skutkom długotrwałego leżenia;
- opracowania harmonogramu organizowania czasu wolnego;
- wykonania okładu;
- wymiany pieluchomajtek;
- oceny odleżyn;
- wykonania toalety przeciwodleżynowej.

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE OPIEKUN OSOBY STARSZEJ 341202

1. CELE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie opiekun osoby starszej powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- 1) rozpoznawania możliwości oraz ograniczeń w funkcjonowaniu osoby starszej wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności;
- 2) rozpoznawania i interpretowania sytuacji społecznej, warunków życia, relacji z rodziną, grupą i środowiskiem lokalnym osoby starszej oraz wykorzystywania zasobów indywidualnych, środowiska rodzinnego, instytucjonalnego i lokalnego w pracy z osobą starszą;
- 3) dobierania metod, technik, narzędzi i form realizacji działań opiekuńczo-wspierających do sytuacji życiowej, stanu zdrowia, rozpoznanych problemów i potrzeb osoby starszej;
- 4) udzielania wsparcia emocjonalnego i aktywizowanie osoby starszej do samodzielności życiowej w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności;
- 5) nawiązywania, podtrzymywania i rozwijania współpracy z podmiotami działającymi na rzecz osoby starszej w środowisku lokalnym.

2. EFEKTY KSZTAŁCENIA

Do wykonywania wyżej wymienionych zadań zawodowych jest niezbędne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, na które składają się:

1) Efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów;

(BHP). Bezpieczeństwo i higiena pracy

Uczeń:

- 1) rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią;
- 2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska w Polsce;
- 3) określa prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 4) przewiduje zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych;
- 5) określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy;
- 6) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka;
- 7) organizuje stanowisko pracy zgodnie z obowiązującymi wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;
- 8) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych;
- 9) przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;
- 10) udziela pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy oraz w stanach zagrożenia zdrowia i życia.

(PDG). Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej

Uczeń:

- 1) stosuje pojęcia z obszaru funkcjonowania gospodarki rynkowej;
- 2) stosuje przepisy prawa pracy, przepisy prawa dotyczące ochrony danych osobowych oraz przepisy prawa podatkowego i prawa autorskiego;
- 3) stosuje przepisy prawa dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej;
- 4) rozróżnia przedsiębiorstwa i instytucje występujące w branży i powiązania między nimi;
- 5) analizuje działania prowadzone przez przedsiębiorstwa funkcjonujące w branży;
- 6) inicjuje wspólne przedsięwzięcia z różnymi przedsiębiorstwami z branży;
- 7) przygotowuje dokumentację niezbędną do uruchomienia i prowadzenia działalności gospodarczej;
- 8) prowadzi korespondencję związaną z prowadzeniem działalności gospodarczej;
- 9) obsługuje urządzenia biurowe oraz stosuje programy komputerowe wspomagające prowadzenie działalności gospodarczej;
- 10) planuje i podejmuje działania marketingowe prowadzonej działalności gospodarczej;
- 11) planuje działania związane z wprowadzaniem innowacyjnych rozwiązań;
- 12) stosuje zasady normalizacji;
- 13) optymalizuje koszty i przychody prowadzonej działalności gospodarczej.

(JOZ). Język obcy ukierunkowany zawodowo

Uczeń:

- 1) posługuje się zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiających realizację zadań zawodowych;
- 2) interpretuje wypowiedzi dotyczące wykonywania typowych czynności zawodowych artykułowane powoli i wyraźnie, w standardowej odmianie języka;
- 3) analizuje i interpretuje krótkie teksty pisemne dotyczące wykonywania typowych czynności zawodowych;
- 4) formułuje krótkie i zrozumiałe wypowiedzi oraz teksty pisemne umożliwiające komunikowanie się w środowisku pracy;
- 5) korzysta z obcojęzycznych źródeł informacji.

(KPS). Kompetencje personalne i społeczne

Uczeń:

- 1) przestrzega zasad kultury i etyki;
- 2) jest kreatywny i konsekwentny w realizacji zadań;
- 3) potrafi planować działania i zarządzać czasem;
- 4) przewiduje skutki podejmowanych działań;
- 5) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania;
- 6) jest otwarty na zmiany;
- 7) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem;
- 8) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe;
- 9) przestrzega tajemnicy zawodowej;
- 10) negocjuje warunki porozumień;
- 11) jest komunikatywny;
- 12) stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów;
- 13) współpracuje w zespole.

2) Efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru medyczno-społecznego, stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów PKZ(MS.c);

PKZ(MS.c) Umiejętności stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodach: opiekunka środowiskowa, asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun w domu pomocy społecznej, opiekun osoby starszej

Uczeń:

- 1) określa istotę procesów psychicznych i ich rolę w życiu człowieka;
- 2) określa wpływ procesów emocjonalno-motywacyjnych na sprawność działania człowieka;
- 3) wyjaśnia regulacyjną rolę osobowości człowieka w stosunkach z otoczeniem;
- 4) przestrzega zasad etyki i odpowiedzialności zawodowej;
- 5) charakteryzuje rozwój człowieka w różnych okresach życia;
- 6) dobiera metody komunikowania się i negocjacji w różnych sytuacjach społecznych;
- 7) określa przyczyny stresu oraz stosuje konstruktywne sposoby radzenia sobie ze stresem i zapobiegania wypaleniu zawodowemu;
- 8) określa procesy zachodzące w życiu społecznym oraz interpretuje zachowania społeczne zbiorowości i jednostki;
- 9) wyjaśnia zjawiska zachodzące we współczesnej kulturze społecznej wpływające na funkcjonowanie człowieka;
- 10) określa modele i funkcje rodziny;
- 11) określa cele i zadania polityki społecznej państwa;
- 12) określa środki i instrumenty polityki społecznej służące realizacji zasady równości i sprawiedliwości społecznej;
- 13) identyfikuje problemy i kwestie społeczne występujące we współczesnym społeczeństwie;
- 14) dostrzega zróżnicowanie postaw społecznych, obyczajowych, narodowych, religijnych, etycznych i kulturowych w kontekście jednostkowego, społecznego i kulturowego wymiaru wartości;
- 15) określa rolę diagnozy społecznej w rozwiązywaniu problemów społecznych;
- 16) rozpoznaje czynniki wpływające na wykluczenie społeczne jednostki i grup;
- 17) określa oraz przewiduje skutki problemów wychowawczych i psychospołecznych osoby podopiecznej i jej rodziny;
- 18) stosuje przepisy prawa dotyczące pomocy społecznej i ubezpieczeń społecznych;
- 19) określa zakres oraz warunki korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej gwarantowanych przez państwo;
- 20) określa organizację domów pomocy społecznej w Polsce, uwzględniając zakres świadczonych usług;
- 21) posługuje się językiem migowym;
- 22) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań.

3) Efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie opiekun osoby starszej:

MS.07. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie starszej.

1. Organizowanie prac opiekuńczo-wspierających u osoby starszej

Uczeń:

- 1) posługuje się dokumentacją dotyczącą sytuacji zdrowotnej i społecznej osoby starszej;
- 2) rozpoznaje warunki życia osoby starszej;
- 3) ocenia poziom możliwości psychofizycznych osoby starszej;
- 4) ocenia możliwości i ograniczenia osoby starszej w zaspokajaniu potrzeb biologicznych, psychicznych i społecznych wynikające z wieku i niepełnosprawności;
- 5) rozpoznaje potrzeby i problemy osoby starszej;
- 6) rozpoznaje i wykorzystuje zasoby środowiska osoby starszej;
- 7) organizuje środowisko mieszkaniowe z uwzględnieniem potrzeb i bezpieczeństwa osoby starszej;
- 8) opracowuje plan pomocy, wsparcia i opieki długoterminowej nad osobą starszą;
- 9) planuje działania opiekuńczo-wspierające wobec osoby starszej i dobiera metody, techniki i narzędzia do tych działań;
- 10) prowadzi dokumentację pracy z osobą starszą.

2. Wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających u osoby starszej

Uczeń:

- 1) dba o jakość świadczonych usług, przestrzegając procedur medycznych i standardu opieki;
- 2) rozpoznaje symptomy zaburzeń psychofizycznych u osoby starszej;
- 3) przeciwdziała zagrożeniom zdrowia i życia osoby starszej;
- 4) udziela pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia osoby starszej;
- 5) wykonuje czynności opiekuńcze i higieniczne u osoby starszej;
- 6) opiekuje się osobą starszą w fazie terminalnej choroby i udziela jej wsparcia emocjonalnego;
- 7) dokonuje pomiaru parametrów życiowych osoby starszej;
- 8) pomaga osobie starszej w zaspokajaniu potrzeb biologicznych, psychicznych i społecznych;
- 9) prowadzi profilaktykę przeciwoleżynową u osoby starszej;
- 10) przestrzega zasad i określa rodzaje i techniki wykonywania zabiegów przeciwzapalnych u osoby starszej;
- 11) wykonuje zabiegi przeciwzapalne u osoby starszej;
- 12) pomaga osobie starszej w przyjmowaniu leków zleconych przez lekarza;
- 13) pomaga osobie starszej w prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- 14) organizuje osobie starszej korzystanie ze świadczeń podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej;
- 15) pomaga osobie starszej w użytkowaniu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych;
- 16) przygotowuje osobę starszą, we współpracy z rodziną, do samoopieki, samopielęgnacji oraz prowadzenia zdrowego stylu życia;
- 17) podejmuje problematykę śmierci i godnego umierania w kontaktach z osobą starszą.

3. Aktywizowanie osoby starszej do samodzielności życiowej

Uczeń:

- 1) inicjuje i podtrzymuje pozytywne relacje osoby starszej z osobami z najbliższego otoczenia;
- 2) pomaga i udziela wsparcia osobie starszej w rozwiązywaniu problemów osobistych i społecznych;
- 3) wspiera i mobilizuje osobę starszą do aktywnego spędzania czasu wolnego, uwzględniając jej potrzeby i możliwości psychofizyczne;
- 4) organizuje czas wolny osobie starszej z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego;
- 5) pomaga osobie starszej w korzystaniu z pomocy technicznych ułatwiających samodzielne wykonywanie codziennych czynności;
- 6) wspiera osobę starszą w usprawnianiu psychofizycznym.

4. Współpraca z podmiotami działającymi na rzecz osoby starszej

Uczeń:

- 1) pobudza wrażliwość osób z najbliższego otoczenia na potrzeby i problemy osoby starszej;
- 2) motywuje rodzinę i środowisko lokalne do działania na rzecz osoby starszej;
- 3) współpracuje z osobami z otoczenia na rzecz osoby starszej;
- 4) organizuje pomoc instytucji wsparcia społecznego działających na rzecz osoby starszej;
- 5) organizuje środowiskowe grupy wsparcia na rzecz osoby starszej;
- 6) organizuje pomoc materialną na rzecz osoby starszej we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej;
- 7) współpracuje z organizacjami pozarządowymi w zakresie udzielania pomocy osobie starszej;
- 8) współpracuje z członkami zespołu terapeutycznego zakładu opiekuńczo--leczniczego.

3. WARUNKI REALIZACJI KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE

Szkoła podejmująca kształcenie w zawodzie opiekun osoby starszej powinna posiadać następujące pomieszczenia dydaktyczne:

- 1) pracownię opiekuńczo-higieniczną, wyposażoną w: łóżka szpitalne z pełnym wyposażeniem, fantom do nauki umiejętności higienicznych, szafki i stoliki przyłóżkowe, materace przeciwoleżynowe, sprzęt, urządzenia i przybory do wykonywania zabiegów higienicznych i czynności opiekuńczych u osoby leżącej i całkowicie unieruchomionej, udogodnienia dla chorych, takie jak poręczki i ławeczki, sprzęt do ćwiczeń służący do pokonywania barier architektonicznych: schody i pochylnia, wózek inwalidzki, sprzęt usprawniający, fantom osoby dorosłej, dziecka do resuscytacji krążeniowo-oddechowej, defibrylator automatyczny, środki opatrunkowe, sprzęt audiowizualny, taki jak: telewizor, odtwarzacz DVD, odtwarzacz video, rzutnik pisma;
- 2) pracownię gospodarstwa domowego, wyposażoną w: zestaw mebli kuchennych; sprzęt gospodarstwa domowego; zestaw naczyń do przygotowywania i spożywania posiłków;
- 3) pracownię umiejętności społecznych i arteterapii, wyposażoną w: sprzęt audiowizualny, taki jak: telewizor, odtwarzacz DVD, odtwarzacz video, rzutnik pisma; cyfrowy aparat fotograficzny, dyktafon, kamerę, projektor multimedialny, ekran projekcyjny, instrumenty muzyczne, maszynę i przybory do szycia, artykuły biurowe i plastyczne;
- 4) pracownię wspomagania komputerowego działalności zawodowej, wyposażoną w: tablicę interaktywną z oprogramowaniem, stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do Internetu, z drukarką, ze skanerem oraz z pakietem programów biurowych i graficznych, stanowiska komputerowe dla uczniów (jedno stanowisko dla jednego ucznia) z dostępem do Internetu, z pakietem programów biurowych i graficznych i drukarkami (po jednym urządzeniu na cztery stanowiska).

Kształcenie praktyczne może odbywać się w: pracowniach szkolnych, zakładach opiekuńczo-leczniczych, jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej dziennego pobytu, całodobowych domach pomocy społecznej, organizacjach i stowarzyszeniach działających na rzecz potrzebujących pomocy oraz innych podmiotach stanowiących potencjalne miejsce zatrudnienia absolwentów szkół kształcących w zawodzie.

Szkoła organizuje praktyki zawodowe w podmiocie zapewniającym rzeczywiste warunki pracy właściwe dla nauczanego zawodu w wymiarze 8 tygodni (320 godzin).

Efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów oraz efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru mechanicznego i górnictwo-hutniczego, stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów	350 godz.
<i>MS.07 Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie starszej</i>	700 godz.

4. MINIMALNA LICZBA GODZIN KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO¹⁾

¹⁾ W szkole liczbę godzin kształcenia zawodowego należy dostosować do wymiaru godzin określonego w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, przewidzianego dla kształcenia zawodowego w danym typie szkoły, zachowując minimalną liczbę godzin wskazanych w tabeli odpowiednio dla efektów kształcenia: wspólnych dla wszystkich zawodów i wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia, stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów oraz właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie.